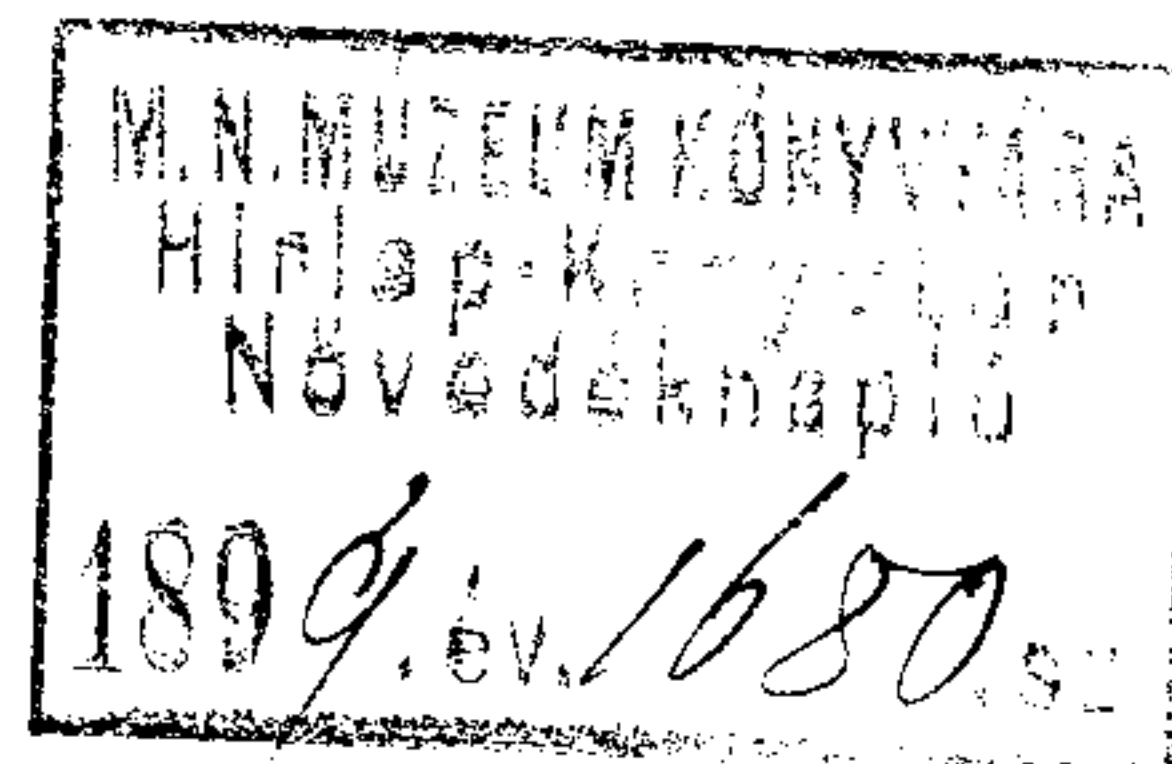

4879

V. évfolyam.

1899. Január hó 1-én.

1. szám.

FOLYÓIRAT

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkesztő SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt,
fél évre 3 frt.Megjelenik
havonként 2-szerSzerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Váci-körút 19.

TARTALOM: Boldog újévet! — Egyleti ügyek. — Az 1880. LI. t.-cz. 8. §. — A bélyeg- és illetékszabályok 52. §-hoz. — Furcsaságok. — Egy rossz szokás. — Örökösödési eljáráshoz. — Az év folyamán kinevezett közjegyzők. — Az év folyamán rendszeresített és megszüntetett közjegyzői állások. — Lap szemle. — Az ausztriai közjegyző egyesület.

Boldog újévet!

Az új évvel új szerkesztő köszönt be és ajánlja magát e lap tisztelt olvasóinak.

Az új szerkesztő kötelessége már beköszöntőjében tájékoztatni közönségét az irány felől, melyben törekedni fog a reábizott feladatot megoldás felé vezetni, szóval szokás programot adni.

E szokás és e kötelességnek hódolok, a mikor e sorokban igyekezni fogok szavakba önteni azokat a gondolatokat, a melyek engem vezettek akkor, a mikor a szaklap szerkesztésére ajánlkoztam.

Szaklapunk megjelenése már hónapok óta szünetel, és engem is úgy mint bizonyára kartársaim közül is többeket érdekelt a kíváncsiság megtudni az okot, a mi ezen folytonossági hiányt előidézte; tudakozódásomra az volt a felelet, hogy a volt érdemes szerkesztőnk lemondott és eddig más a szerkesztésre nem vállalkozott.

Megtudtam továbbá, hogy egyesületünk nagyrebecsült elnöke a választmány megbízásából, éppen abban fáradozik, hogy egy más jogi szaklappal fusionáljunk.

És végül értesültem arról is, hogy a fusio költségei körül-

céd.

belül annyit fognak kitenni, mint a mennyiben állott az egyletnek eddig az önálló saját lapunk kiadása.

Ezek a tudások oly lehangoló hatásuk voltak reám nézve, hogy merésszé tettek engem vállalkozni arra, hogy ajánlkozzam kísérletet tenni a lap további szerkesztésére.

És a midőn ezt teszem és e vállalkozásomat a tisztelt olvasóknak bejelentem, teszem azért, mert

először nem akarom, hogy fusionáljunk, mert az esetben — de nem, minden esetben — a fusio a gyengébb fél részéről nem egyébb mint abdicálás az önállásról, a függetlenségről,

másodszor, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy a szaklap fenntartása ép úgy életszükség ma, mint a hogy az volt felállítása idejében,

harmadszor, mert csak egy pillantás a szaklap tartalom-jegyzékére, azt bizonyítja, hogy vétek volna parlagon hagyni azt a munkaerőt, a mely a szaklap mellé már eddig tömörült, a mely egyuttal bátorit engem arra, hogy ezután is egyesült munkásságunkkal együtt fogunk törekedni a szaklap által kitűzött cél elérésére és engedtessek meg nekem remélni, hogy a kartársak engem sem fognak magamra hagyni vállalkozásomban.

Programmom a lapra nézve a következő :

Azt óhajtanám, hogy szaklapunk tartalma közszükségletet elégítsen ki, azaz hogy akkép legyen szerkesztve, hogy abban találjon feleletet a közjegyző olyan kérdésekre, a melyek naponta előfordulnak a közjegyzői gyakorlatban, de a melyek mégis vagy kétesek, vagy pedig különféleképpen oldatnak meg, vagy egyáltalában meg sincsenek oldva, hanem csak taszigáljuk őket előre, hátra, hogy expeditivék lehessünk.

Azt szeretném, hogy a lap ne legyen csak száraz szaklap, hanem, hogy úgy szólva találkozója legyen az a közjegyzők nagy családjának, a melyben közölve egymással bajainkat, s ha vannak szerencsés eseményeinket, érezzünk egyet és együtt, hogy ebből az együtt érzésből fakadjon erő, egy közös erő, mely legyen elég hatalmas arra, hogy a közjegyző életnek eddig még számos akadályokkal gátolt és zavart folyását mélyebb és egyenes mederbe vezesse.

Ma mindenik közjegyző nagyon magára van hagyatva, mindenik csak annyit ér, a mennyi az ő egyéni értéke, hatóságok előtt annyit se, hanem csak annyit, a mennyire minden egyes tisztviselő

a közjegyzőt taksálja, e tekintetben valóságos mandarin-rendszer uralkodik a közjegyzőkkel szemben.

Pedig hát véleményem szerint a foglalkozások vagy állások közül egy sincs olyan, mint ez a közjegyzői, a mely annyira megérdemlené mind azt, hogy maga a közjegyző megbecsülje, mind pedig azt, hogy a nagyközönség, a hatóságok és bíróságok kifejezett megbecsüléssel hozzájáruljanak a szükséges tekintélye megállapítása és megszilárdításához.

Ha az állam felruházta a közjegyzőt hitelességgel, a közegei tartsák kötelességüknek, minden erejükkel odahatni, hogy ennek a hiteles személynek tekintélye is legyen és pedig épen annyi, mint a mennyit hivatásának gyakorlása igényel.

Ugy gondolom, hogy árt a közjegyzőknek azon eddig folytatott irány, hogy minden kérdés legtöbbször szigoruan közjegyzői személyes szempontból tárgyalatik, és nagyon előtérbe van tölva a közjegyzők anyagi érdeke.

Arra kellene törekedni, hogy a közjegyzői intézmény prosperálását, mint a hogy az valósággal ugyanis van, a nagy közönség érdekében állónak mutassuk ki és bizonyítsuk ; minden ez irányban sikerrel tett lépés továbbra visz mint 100 oly panasz, a mit senki sem hallgat meg. még az se, a ki hallja is.

Törekedni kellene — és azt hiszem, ez egy fontos feladata lenne a szaklapnak — arra, hogy a közjegyzői gyakorlatot hasonlóvá, egyöntetűvé tegyük. Véleményem szerint nem helyes, hogy még ugyanazon egy városban is egyik közjegyző egyféleképpen, a másik másféleképpen csinálja ugyanazon egy dolgot. A közjegyzői működés szigoruan formákhoz van kötve. Már most úgy a közjegyző, mint a nagy közönség miként igazodjék el, ha oly sok különféleséget lát? Eltekintve minden egyébtől, nem lenne-e nagy vivmány, ha közös bírálat és fontolgtás után megállapíthatnánk, mindez egyes megállapítható esetre a legjobb formát és az közös tulajdonná téve, megmentenénk kezdő kartársainkat a kételytől, a tapogtatás és önmaga kárán való tanulástól?

Programmomba felvettem az illetékügyek megbeszélését is. Ez is oly miseria, a mely mindennap megkeseríti a közjegyző életét. És ha nem is hiszem azt, hogy döntő helyen érveléseink meghallgató fülekre fognak találni, de úgy gondolom, hogy az esetek közlése használni fog kartársainknak legalább jövő tájékoztatásul.

Van még egy fontos életbe vágó kérdés, a melyet én a lapban buzgón tárgyalni szándékozom és ez a nyugdíj-kérdés. Ma már mindenkinek van nyugdíjra kilátása, csak a közjegyzőnek nincs. Én ezt szégyennek tartom mimagunkra, és pedig annyival inkább annak, mert magunkat tartom a lehibásabbaknak. Csak elgondolni is, hogy mivé lehetett volna egy nyugdíjintézet, ha 20 évvel ezelőtt életbe léptettük volna, és pedig csak nagyon szerény hozzájárulási hányaddal! mikor a segély-egylet ámbár alig számítja tagjainak sorába a közjegyzők felét, ma már a 12 frtnyi tagsági díj mellett 20.000 frt tőkével rendelkezik.

És végül, hogy hosszadalmas nagyon ne legyenek, említem még a mit legelől kellett volna említenem, azt tudni illik, hogy a lap a közjegyzők országos egyletének közlönye lévén, természetesen az egylet ügyeivel fog első sorban foglalkozni és ha sikerül érdeklődést kelteni ez irányban, akkor célját érte, mert ez a mostohán tekintett ügy a köz, a mindnyájunk ügye.

Beköszöntőmet ezekben befejezvé, nincs más mondani valóm hátra, mint azon szerény kérelem, hogy kartársaim elnézését és hathatós támogatását kérjem, mert ha magamra hagyatom, akkor bizonyos, hogy összes igyekezetem corollariuma sem lehet egyéb, mint eredménytelenség, míg ellenben mindnyájunk közreműködése biztosítja a sikert.

Egyleti ügyek.

A magyarországi királyi közjegyzők egylete a XII. rendes évi közgyűlését január 6-án d. e. 10 órakor tartja meg az alkotmány-utcai törvényhozási palotában.

A közgyűlést megelőző napra este 8 órára társas vacsora van rendezve a Váci-utcai „Nemzeti szállodában“.

A közgyűlési tanácskozás tárgysorozata a következő:

1. elnöki előterjesztés.
2. pénztárnok előterjesztése.
3. számadás vizsgáló-bizottság előterjesztése.
4. a közjegyzői szaklap kérdése.
5. a milleniumi pályamunka tárgyában előterjesztés.
6. a közjegyző hatáskörének a telekkönyvi jogügyletekre vonatkozó kérdése s indítvány előadó Charmant Oszkár.

7. Gaszner Béla indítványára a váltó óvásoknál való eljárás tárgyában előadó Roth Zsigmond.
8. netáni indítványok.

A központi választmány 1898. évi decz. 20-án tartott üléséről a következő jegyzőkönyv számol be:

Jegyzőkönyv.

Felvételetett a Magyarországi kir. közjegyzők egylete központi bizottságának 1898. december 20-án Budapesten megtartott ülése alkalmával.

Jelenlevők:

Zimányi Alajos, elnök; Tokaji Nagy Lajos, Schilling Rudolf és Cotteli Géza bizottsági tagok.

1. Elnök előterjeszti, hogy az utolsó (nov. 8.) bizottsági ülés óta az egyletbe való belépési nyilatkozatukat, következő közjegyzők jelentették be:

1. Gneth Lajos, Felső-Eör.
2. Csorba Géza, Szeghalom.
3. Sarló Vendel, Abony-Szántó.
4. Dr. Rónay Károly, Budapest.
5. Drescher Ede, Zombor.
6. Dr. Heinrich István, Csongrád.
7. Lipcsei Péter, Eger.

A nevezett kir. közjegyzők az egylet rendes tagjaiul felvételnek, részökre a tagsági igazolvány kiadatik, és erről jegyzőkönyvi kívánatra dr. Cotteli Géza egyleti pénztárnok a pénztári kezelésnél való figyelembe vétel végett értesítetik.

2. Elnök előterjeszti, hogy az aradi kir. közjegyzői kamara 150:898, 154:898. sz. alatt 684 frt 90 kr. befolyt birságpénz összeget az egylet pénztára javára átküldött.

Az átküldött 684 frt 90 kr. dr. Cotteli Géza egyleti pénztárnok közvetlen nyilatkozata szerint az egyleti pénztárba az alapszabályok szerinti kezelés alá bevételeztetvén: az aradi kir. közjegyzői kamara erről e jegyzőkönyv kivonatának közlésével értesítetik, és a központi bizottság köszönetet szavaz a kamara részére

az egyesület javára szolgáló ezen küldeménynek átszolgáltatásaért.

3. Felolvastatott Schilling Rudolf budapesti kir. közjegyző egyesületi tagnak, az egyesület elnökéhez intézett írásbeli nyilatkozata arra nézve, hogy a szaklap eddigi folyamának megszüntése folytán ugyan ő a szaklap további szerkesztését, módosítások mellett önként átvállalja.

Ezzel kapcsolatban az egyesületi elnök előterjeszti, hogy a központi bizottság előbbi határozatánál fogva, az egyesület érdekeinek lap útján való közlései céljából a „Jog“ szaklap szerkesztőjével magát érintkezésbe tette, e részben a szerkesztővel tárgyalást is kezdett ugyan, de ez a tárgyalás az anyagi támogatás kérdése tisztázásáig függőben maradt a bizottság további utasításáig.

A szaklap ügyének ezen állásában a központi bizottság eltér a „Jog“ szaklappal való tárgyalások folytatásától, és Schilling Rudolf egyesületi tag ajánlatát örömmel felkarolván, elhatározza, hogy a szaklap szerkesztésével őtet megbizsa akkép, hogy a szaklap az egyesület költségén havonként két ízben, a hó elsején és 15-ik napján adassék ki legalább egy iv terjedelemmel, és leginkább a közjegyzői működés köréből merített gyakorlati közleményekkel, ide értve a jogi illetékek tárgyában előforduló rendelvények, a közjegyzői állások körüli változások, pályázati vagy irodai hirdetményeket s ehez hasonló értesítéseket, de nem zárva ki a közjegyzői intézményre vonatkozó tudományos s törvényhozási fejtegetéseket sem.

Megbizsa ennél fogva a központi bizottság a szerkesztésre önként vállalkozó Schilling Rudolf kartársunkat, hogy az elnökkel egyetértőleg a szaklapnak alakja, beosztása, nyomdai előállítására s az egyesületi tagoknak való szétküldése tárgyában a körülmények szerint intézkedjék, a mutatóvány-számot lehetőleg a közgyűlés előtt bemutassa, s egyéb a pénzügyi részre is kiterjedő megállapodásokról együttes jelentést tegyen.

4. Elnök előterjeszti, hogy a pálya munkának nyomdai előállítása tárgyában nyert megbízatása folytán a közoktatásügyi minisztériumhoz személyesen és írásban is intézett kérelmet; a közoktatási minisztérium elutasítólag intézvén el, ezen pályamunkának az egyesületi nyomdában való kedvezményes kinyomatása nem engedtetett meg.

Ennél fogva a központi bizottság felhatalmazza az elnököt, hogy a pályamunkának akár a „Pallas“ nyomda-részvénytársaságnál, akár más nyomdánál való kinyomatását, és pedig az erre

önként ajánlkozó szerző közbenjárása mellett mielőbb fogantossítsa, és a példányoknak az egyesületi tagok részére való szétküldését az egyesület költségére a közgyűlésnek erre vonatkozó határozata folytán eszközölje.

Pénztárnok Dr. Cotteli Géza beadja számadását f. évi szeptember 1-ig terjedő időre közgyűlés elé leendő terjesztés végett.

Számadás megvizsgálására Dr. Weinmann Fülöp és Dr. Stamberger Ferencz küldetnek ki, egyszersmint utasított pénztárnok, hogy jövőre a naptári évvel zárja le számadását és így a jövő pénztári idő f. évi szeptember 1-ével veszi kezdetét és véget ér 1900. év január 1-ével.

Az 1880. LI. t.-cz. 8. §.

Egyikünkkel a következő történt. 1896 október 19-én szabadon lévén, helyettesse négy darab azon napon lejárt váltót bemutatás végett átvett és azokról az óvásleveleket kiállította és még az nap ki is adta. A váltókon mindeniken két intézvényezett volt és ugyanazokra mint elfogadóknak aláírásai is olvashatók voltak.

Az egyik intézvényezettnek lakása ki volt téve a váltón, a másiknak nem. A helyettes az óvás-levélben azt mondja, hogy előbb elment a rendőrséghez tudakozódni annak az elfogadónak a lakása iránt, a melyiknek lakása a váltón nem volt kitéve és miután felvilágosítást nem nyert, neki a váltót nem mutathatta be; ezután pedig — azt mondja tovább az óváslevélben — elment a másik elfogadónak a váltón kitétt lakására, ott azonban a házmestertől azt az értesítést kapta, hogy a váltón megnevezett elfogadó abban a házban soha sem is lakott és ez okból a váltót neki sem mutathatta be.

Váltóbirtokos ezekkel az óvásokkal keresetét felszerelte és a váltókötölezetteket beperesítette.

A bíróságok mindhárom foruma felperest a forgatókkal szemben érvényesített keresetével elutasította abból az okból, mert az óvást felvevő helyettes nem ment el a rendőrséghez a második elfogadó lakása iránt tudakozódni, vagy ha el is ment, azt az óváslevélben nem említette meg, felperes ezenkívül kötelezve volt a két forgatónak 700 frt perköltséget fizetni.

Megjegyzem, hogy a per rendén csak egyik forgató tett az óvás ellen kifogást, a másik nem.

Felperes erre, habár tudta, hogy a közjegyző az óvás felvételekor távol volt, hogy ő a váltókat nem is látta, nem hogy kezéhez vette volna, és tudta azt is, hogy a hibát a helyettes követte el, mégis fegyelmi panaszt tett a közjegyző — nem a helyettese — ellen, és ezenkívül egyidejűleg keresetet indított 700 frt megítélt perköltség és saját ügyvédje részére megállapított 600 forint, összesen 1300 frt megfizetése iránt.

A fegyelmi panaszt nem a fegyelmi bírósághoz, hanem a kamarához adta be. A kamara nyilatkozatra hívta fel a közjegyzőt, a ki a fennebbi értelemben nyilatkozott t. i., úgy hogy a fegyelmi panasznak reá vonatkozó részéből egy betű sem igaz, mert akkor szabadságon lévén, azokat a váltókat ő sem át nem vette, sem pedig az óvásokat ő nem eszközölte, a kamara meggyőződésén a közjegyző nyilatkozatának igaz voltáról, a vizsgálatot kiterjesztette az időközben helyéről eltávozott helyettes ellen.

Ez a tényállás.

Már most az elmondottakból és azok felett a kérdések egész halmaza merül fel, például:

Lehet-e az LI. t.-cz. 8. §-kelyét felperesként úgy értelmezni, hogy a „közjegyző az általa választott helyettes eljárásáért vagyoniilag közvetlenül felelős“ lévén, még hibáság kérdése is a közvetlen tettes, vagy mulasztó helyettes mellőzésével egyenesen a közjegyzővel szemben tétessék per tárgyává?

A közvetlen szó nem azt teszi-e csak hogy a káros *már megállapított* kárát nem előbb a helyettesen és csak nem érvényesíthetés esetében a közjegyzőn, hanem egyenesen és közvetlenül magán a helyettesített közjegyzőn követelheti?

Továbbá lehet-e a kártérítési keresetet a fegyelmi eljárás eredményének bezárása előtt megindítani?

Azaz ítélkezhetik-e a polgári bíró a kártérítés kérdésében, mielőtt az illetékes büntető itt fegyelmi bíróság ki nem mondta azt, hogy az illető helyettes csakugyan hibás?

Ezek a főbb kérdések, a melyek általános érdekűek, de van nek még mellékkérdések is, a melyek ugyan szintén általános érdekűek, de specialiter ezuttal személyi érdekűek is, t. i.:

Helyes-e az, hogy a kamara, mikor a meggyőződött, hogy a

panasz a közjegyzővel szemben teljesen alaptalan, a panaszt nem utasította vissza, hanem a helyettes ellen indított meg nyomozást?

Helyesen járt-e el a kamara mikor fegyelmi feljelentést nem tette át a fegyelmi bírósághoz, hanem maga intézkedett a további nyomozásra?

Olyan természetű-e ez a fegyelmi panasz, a melyek alaptalansága esetében az 1878. V. t.-cz. 224. §-kelye alkalmazandó?

A bélyeg és illeték szabályok 52. §-hoz.

Ezen cikkely hatálya alá tartoznak az ugynevezett „átvállalási nyilatkozatok“, mely nyilatkozatok bélyegilletéke annyira kétesnek, de nem csak kétesnek, hanem negatív értelemben oly bizonyosnak tartatott a közönség és a közjegyzők részéről, hogy a közjegyzők minden ily nyilatkozatot 50 kr. bélyeggel láttak el és bármily magas összegről szólottak is e nyilatkozatok, azokat illetékszabásra nem mutatták be.

Alapították pedig ezen meggyőződéseket a 258—85. számú döntvényre.

A központi díj és illetékszabási hivatal ezen döntvény daczára minden egyes esetben folytonosan kirotta a II. fokozatu illetéket és pedig az 52. §. a) és b) pontjai értelmében, mely így szól:

a) szerződések megerősítése, módosítása vagy megváltoztatása, ha ehhez harmadik személy járult hozzá, —

b) oly ügyletújítást képeznek, mely után a jogügylet természetéhez képest az illetéki díjjegyzékben megállapított illeték fizetendő.“

Történt továbbá az, hogy a központi díj és illetékszabási hivatal — és ez részünkről elismerésre méltó eljárás volt — nem vett fel a közjegyzők ellen leletet, hanem körlevélben felszólította a közjegyzőket, hogy visszamenőleg is mutassák be ezeket az átvállalási nyilatkozatokat.

A közjegyzők e kivánság teljesítését megtagadták, nemcsak, hanem a kamara felhívta a közjegyzőket arra, hogy e kivánságot ne teljesítsék, mindaddig, a míg e tárgyban tett felterjesztésök felsőbb helyen elintézést nem nyer.

Ezen felterjesztés tudtommal mai napig nincs elintézve, ha-

nem a mint a lapokból értesülünk, a pénzügyi közigazgatási bíróság ismét döntött ebben a kérdésben, és pedig úgy, hogy az átválalási nyilatkozatok nem 50 kros bélyeggel látandók el, hanem II. fokozatu bélyegilleték alá esnek.

Kérdés, hogy már most mi történik az eddig be nem mutatott okiratokkal?

Utólagosan bemutatandók-e? És ez esetben birság fogja-e terhelni a közjegyzőket, vagy pedig az eddig el nem intézett felterjesztés mentségül fog-e szolgálni.

Ezen közvetlen kérdéseken felül még további kérdések is merülhetnek fel, ilyenek:

Hogy érvényesítheti a kincstár adott esetben az illetékezejről szóló 1881. XXXIV. t.-cz. 39. §. alapján őt megillető törvényes zálogjogát?

Az utólagosan kirótt illetékek felhajthatlansága esetében azokért kit terhel a felelősség?

A közjegyző fog-e felelős lenni, a ki az okiratot nem mutatta be, vagy az illető bélyeg-vizsgáló pénzügyi hivatalnok, a ki a be nem mutatott okiratok megleletezését elmulasztotta.

Megsem kísértem ezekre a kérdésekre felelni és pedig abból az okból, mert én az a) b) pontok határozmányait oly világosoknak tartottam, hogy a bemutatást egy esetben sem mertem elmulasztani, tehát én már előzőleg ellenkező álláspontot foglaltam el és így elfogult lehetek, de nagyon fontosnak tartom ez esetet és sürgősen szükségesnek tartom valamely intézkedés megtételét a végett, hogy a beláthatlan és végnélküli, de minden valószínűség szerint fenyegető zaklatásoknak eleje vétessék.

Furcsaságok:

A napokban egy ügyvéd segéde megjelent egy közjegyzőnél és azzal a kivánsággal állott elő főnöke megbizásából, hogy a közjegyző menjen el az állampénztárhoz, a hol letétbe van egy ma lejárt váltó és *ott vegyen fel óvást*.

A közjegyző azt felelte, hogy az óvást felvehesse, szükséges az, hogy neki az eredeti váltó kiadassék a végett, hogy ő azt az elfogadónál bemutatthassa.

Ez a segéd elment, pár óra mulva jött a másik, és ismételte az első által előadottakat, hangsúlyozva, hogy nekik egyébre nincs szükségök, mint hogy a közjegyző ott az állampénztárban *óvatolja-meg* a váltót. A közjegyző megmaradt első nyilatkozata mellett.

Végre csak harmadizben tudtak a közjegyző és ügyvéd abban megállapodni, hogy tehát kocsira ültetnek egy pénztári tisztviselőt, a ki hozza el a váltót a közjegyzőhöz.

Másnap csakugyan eljött egy pénztári tisztviselő, felmutatta a váltót, de azt mondta, hogy ő azt kezéből ki nem adja, hanem megy a közjegyzővel a váltó bemutatására. A közjegyző az escortirozás ezen nemét elfogadni nem akarta, és csak nehezen lehetett az illető tisztviselőt kapacitálni, hogy a közjegyzőnek a váltó átvételét igazoló elismervénye teljesen fedezi az illető tisztviselőt, a ki különben is felelős az iránt, hogy az óvásra kitűzött határidő el ne mulasztassék.

Egy rossz szokás.

Számtalan esetben található adásvételi szerződéseknél az az intézkedés, hogy az eladó a tulajdon bekeblezési engedély kiadását felfüggeszti a vételár teljes kifizetésének megtörténteig.

És ezt gyakorolják egyesek, intézetek, erkölcsi személyek és ügyvédek, úgy gondolom közjegyzők sem tagadják meg ily intézkedésnek az okiratba felvételét.

Tudom, hogy ezt azért teszik, mert azt hiszik, hogy az által az eladó követelése inkább biztosítva van, mint különben.

Pedig hát ez nem áll. Azután ezzel az intézkedéssel egy oly lehetetlen állapot teremtetik, a melyet nehéz perrel kell előbb szanálni csak azért, hogy vagy az intézkedés előtti állapot visszacsináltassék, vagy pedig egy oly állapot jöjjön létre, a melynek létrejöttét épen ez intézkedéssel akadályozták meg.

Gondoljuk csak meg, hogy vásárló nem fizet — birtokba van — de nem telekkönyvi tulajdonos, más fedezeti alap pedig nincs, a miből eladó követelését kielégíthesse. Mit fog tehát eladó ügyvédje csinálni, hogy megbizójának követelését behajthassa?

Az eladott ingatlanra végrehajtást nem vezethet a követelése erejéig, mert a telekkönyvi tulajdonos maga a követelő fél, az

pedig, ámbár telekkönyvi tulajdonos, adósát az eladott ingatlan birtokából birói uton sem telepítheti ki, mert ő azon ingatlan birtokába felperes által önként és szerződés mellett helyeztetett be. De különben is a szerződés a nem teljesítés miatt nem felbontható, hanem a mulasztó fél csak a teljesítésre lévén szorítható: az előbbi állapotba leendő visszahelyezésre is csak kilátás nélkül lehetne lépéseket tenni.

Mondom, hogy oly nehéz helyzete lenne a felperes ügyvédjének, melylyel nem tudom, hogy másképp miként tud megbirkózni, minthogy fele által bekeblezési engedélyt adat, a tulajdonjogi bekeblezést eszközölteti abból a célból, hogy a követelés zálogjogát is fele részére megszerezhesse, azért, hogy a zálogjoggal eként terhelt ingatlant végrehajtásilag megbízója javára elárvereztethesse.

Tehát küzdéssel kell, hogy azt az állapotot megteremtse, a mi a szerződés kiállításakor a bekeblezési engedély megadása által önként, magától és egyszerűen létrejött volna.

En részemről sohasem mentem bele az adásvételi szerződés, nek ily módon leendő kiállításába és mindig a legmakacsabb feleket is sikerült megnyernem álláspontom helyességének elismerésére.

Örökösödési eljáráshoz.

Egy járásbiróság egy hagyatéki ügyben, miután a felek más járásbiróság területén lakván, ismételt idézésre sem jelentek meg, a következő végzést hozta:

„A bemutatott iratok oly meghagyással adatnak ki a nevezett kir. közjegyzőnek, hogy a hagyaték tárgyalása iránt a felek helyére illetékes kir. közjegyzőt keresse meg, a mennyiben ezen eljárás sem járna eredménnyel, úgy oda utasítatik a kir. közjegyző, hogy vegyen fel jegyzőkönyvet és ebben állapítsa meg az osztályt a haláleset-felvétel alapján.“

Ebben a végzésben többféle oly intézkedés van, melyek alapjait a törvényben fellelni nem lehet; ilyenek:

Először azon intézkedés, a melynél fogva a tárgyalást nem a megbízó járásbiróság területén illetékes közjegyző által eszközölteti, elvonja az ügyet az illetékes kir. közjegyző hatásköre alól. Ha ez a gyakorlat lábra kap, akkor egészen a felek tetszésétől függ, hogy ott tárgyaljanak, a hol nekik tetszik; egyszerűen

addig nem jelennek meg, a mig az idéző közeg bele nem fárad és át nem adja az ügyet a tárgyalásra annak a közegnek, a ki arra törvénynél fogva nem illetékes.

Ha megengedjük is azt, hogy jelen esetben, a hol egyik fél sem jelenik meg, a hol mindenik fél együtt lakik, a tárgyalás minden hátrány nélkül megtörténhetik az előtt a közjegyző előtt, a ki arra nem illetékes, de mi történik akkor, ha a felek különböző helyeken laknak? Akkor az ország különböző közjegyzőihez fogjuk rendre elküldeni az iratokat a tárgyalás eszközlésére?

Mi lesz akkor az illetékességből és a tárgyalás egységes esz-e? Ha pedig a felek közt ellentétek merülnek fel, akkor az ellentétek kiegyenlítésére vagy bár a később felmerült ellentétes nyilatkozatokra szükséges ellennyilatkozatok bevételére az iratok ismételve bucsujárásra indítatnak?

Mi lesz akkor a törvény azon intézkedésével, hogy az egyezés a felek között megkísérlendő és hogy ez megtörtént — a jegyzőkönyvben megemlítendő?

Másodszor nem alapul törvényen az az intézkedés sem, melynél fogva az eljáró kir. közjegyző utasítatik, hogy ő keressen meg egy más közjegyzőt a tárgyalása megtartása végett?

A járásbiróság megkeresheti a másik járásbiróságot, ha már eltekint az 1894: XVI. t.-cz. 7. §-ában foglalt rendelkezéstől, de egyik közjegyző birói megbízást nem ruházhat át más közjegyzőre. És az a más közjegyző nem köteles a megbízást elfogadni, sőt kötelessége azt el nem fogadni, mert tudva nem lehet részese annak, hogy egy ügy illetékes birója elől elvonassék.

Harmadszor nincs alapja a törvényben annak az intézkedésnek sem, hogy a közjegyző, ha a felek nem jelennek meg és pedig ha a tárgyalásra senki sem jelenik meg, akkor „vegyen fel jegyzőkönyvet és abban állapítsa meg az osztályt a haláleset-felvétel alapján“.

Ugy látszik, hogy a bíróságnak az Ö. E. t. 62. §-a lebegett szemei előtt, mikor ezt az intézkedést tette. Igen, de ez a §. csak arra az esetre szól, a mikor megjelent örökösök vannak és közülök hiányzik valamelyik, de nem arra, a mikor egyik sem jelenik meg.

A közjegyző az általa és előtte tartott tárgyalásról az 55. §-a értelmében vehet csak fel jegyzőkönyvet, mely tárgyaláson minden csak az *érdekeltek közbejöttével* történhetik és a jegyzőkönyv csak a történtek, úgy a viták, mint megállapodások naplója lehet,

szóval egy megtartott tárgyalás *irott documentuma*, de egy meg nem tartott tárgyalásról jegyzőkönyvet felvenni — véleményem szerint — jogi képtelenség.

Nem tartom törvényen alapulónak azt sem, hogy tárgyalás nélkül a bíróság állapítsa meg az osztályt és adja birtokba a hagyatékot, de ez százszor inkább észszerű, mint amaz.

Negyedszer. Nem indokolható a törvényt az az intézkedés sem, a mely a közjegyzőt az osztály megtételére utasítja, mert a törvény az örökösöket osztályra nem kötelezi. Az 55. §. 6. pontja azt mondja: „az örökösök a hagyaték felosztását kívánhatják”; mi jogon oszthatja fel közöttük a hagyatékot akár a közjegyző, akár a bíróság, ha ők azt nem *kivánták*? Már pedig azokról, a kik meg nem jelentek, ez a kívánság még fel sem tehető. De eltekintve ettől, melyik közjegyző merné az osztályt megejteni? Képzhető-e oly osztóztató bíró vagy biztos, a ki oly vagyon felosztására vállalkoznék, a ki a vagyont magát részleteiben és a vagyontárgyakat tulajdonságaiban nem ösmeri? Igazságos osztály várható-e ily körülmények között?

Ötödször, van még egy mellékes körülmény, de a mely megemlítendő azért, mert a közjegyzőt magát közvetlenül érdekli: a díjazás kérdése. Mind a két közjegyző egész díjat kap-e, vagy csak az egyik és a másik nem? Vagy mind a kettő fél díjat?

Véleményem szerint ámbár az adott esetre az Ö. E. t. nem intézkedik, mégis inkább megoldható ez a kérdés, akár a 64. akár a 65. §. alapján. Azaz tárgyalás megtartandó, de ügygondnok közbejöttével.

Mindezek előre bocsátása után azonban egy szóval sem mondom, hogy a kir. Járásbíróság intézkedése a felhozott esetben nem volt praktikus, mert eredményre vezetett.

Az év folyamán kinevezett közjegyzők:

Kánya Gyula, Nyárádszeredára.
Dr. Kossa Miklós, Titelre.
Dr. Heinrich István, Csongrádra.
Dr. Rónay Károly, Budapestre, I. ker.
Sebesi Ákos, Segesvárra.
Dr. Svastits Benő, Nagyszébenbe.
Dr. Vastagh Béla, Szt.-Endrére.

Dr. Gelei József, Bánffy-Hunyadra.
Dr. Tolnay Géza, Siklósra.
Dr. Bodor Ferencz, Kézdi-Vásárhelyre.
Bocskor Lajos, Naszódra.
Dr. Tóth Endre, Tekére.
Leim Gyula, Técsőre.

Az év folyamán rendszeresített és megszüntetett közjegyzői állások.

Egerben az egyik állás megszüntetett. Ujjonnan rendszeresített állások székhelyei: Heves, Szeghalom, Alibunár, Teke, Técső, Marosludas, Derecske, Máté-Szalka, Maros-Ilye és Vajda-Hunyad.

Lap-szemle.

A „Jog” 52-ik számában dr. Gászner Béla budapesti kir. közjegyző cikke olvasható „Hézag a végrendekezési törvényben” cím alatt. A cikkben oda concludál a cikk írója, hogy az 1876. XVI. t. cz. 6. §. azon rendelkezése folytán, melynél fógva az írni és olvasni nem tudó vagy nem képes fél legalább kézjegyet kötelezve van az okiratra sajátkezüleg jegyezni, hogyha a félnek nincs keze, vagy egyáltalában kézjegyet sem képs tenni, akkor az a fél csak szóbeli végrendeletet tehet. A hátrányt, a mely a félre nézve a szóbeli végrendeletteléből származik, azzal az indítvánnyal véli orvoslandónak, hogy törvényesítsék a *szóbeli közvégrendelet megalkotásának fakultatív lehetősége*. Ily intézkedést pedig eként formuláz:

Az 1876. XVI. t. cz. 21. §. első bekezdése után vétessék fel a következő új rendelkezés:

Közjegyző előtt szóbeli végrendeletet is lehet tenni a 15. és 16. §. által előirt módon azzal a különbséggel, hogy ez esetben két tanu alkalmazása elegendő.

Az eljárásról jegyzőkönyv felveendő, melyet a közjegyző és a tanuk aláírják.

Az ilyeneken alkotott szóbeli közvégrendelet nem esik a 17. §. megszorítása alá.

Azt állítja czikkiró ur, hogy a törvény, valamint annak illetékes helyről (§) adott magyarázata egyaránt és pontosan elő-

szabják a testi ténykedés mérvének azon minimumát, a melylyel magának a végrendelkezőnek személyesen és írószerrel közreműködni kell az okirat végérvényes felvételénél.

Hát az igaz, hogy a törvény hézagos, de hézagos ebben a tekintetben nem csak az idézett törvény, hanem az 1874. XXXV. t. cz. is, amennyiben a 80. §. épen hasonló módon intézkedik, tehát az, ha ez a személyes testi ténykedés elengedhetlen feltétel itt, akkor ugyanez áll minden okirat felvételénél is, vagyis a kezetlen vagy oly sebes vagy béna kezű ember, aki tollat tartan nem képes, ki lenne zárva abból a jogból, hogy okiratot kiállíthasson.

Már pedig, hogy a törvény ezen hézagokkal nem szándékolhatta a mondott célt, kitűnik a 75. §.-ból, amelyben a vakokról intézkedik, ahol mellőzte azt az intézkedést, hogy a vak nem köteles kézjegyet tenni, már pedig világos, hogy ebben a tekintetben a vak épen úgy öntudattal nem tehet a közokiratra kézjegyet, mint nem tehet a kezetlen béna.

Tehát amennyiben intézkedés szükségessége fenforog, azt nem egy különleges állapot — egy új közjegyzői szóbeli végrendelet — alkotásában, hanem abban kell keresni, hogy a hézag kipótolassák, azaz mind a XXXV. mint XVI. t. cikkeket ki kellene pótolni ezzel a pár szóval: *és amennyiben kézjegyet tenni sem volna képes, ez a körülmény az okirat záradékában felemlítendő.*

Helyszüke miatt csak még azt a megjegyzést: a cikkiró ur által contemplált végrendelet nem lenne szóbeli végrendelet, hanem épen oly írásbeli, mint akármelyik más írásbeli, mert a szóbeli végrendeletnek elengedhetlen criteriuma, hogy írásba foglalva ne legyen. Ez határozottan ki van fejezve a XVI. t. cz. 15. §.-ának utolsó mondatában, mely így szól: „A szóbeli végrendekezés a végrendelkező nyilatkozatának bevégezésével fejeztetik be.“ Továbbá ezen állítás mellett bizonyítanak ugyanazon törvény 18. és 19. §. is.

Az ausztriai közjegyző-egylet VII. közgyűlésének gyorsiróilag felvett jegyzőkönyvének tartalma annyira érdekes, hogy nem mulaszthatjuk el arról legalább röviden megemlékezni.

Érdekes első sorban az, hogy az igazságügyminiszter hivatalosan képviseltette magát ezen a közgyűlésen Homma

udvari tanácsos által, továbbá jelen voltak még gróf Lamesan, a bécsi országos törvényszék elnöke és dr. Dittmann, az országos törvényszék alelnöke, Homma udvari tanácsos a következő szavakat intézte az egybegyűltekhöz:

Uraim, az igazságügyminiszter ur ő nméltósága megbízásából van szerencsém az urakat a legszívélyesebben üdvözölni. Az igazságügyminiszter ur ő nagyméltósága az én közvetítem mellett a legnagyobb figyelemmel fogja az önök tanácskozásait kísérni és kérem, legyenek meggyőződve, az igazságügyi kormány az önök összes határozatait komoly fontolás és méltatás alá fogja venni. Én tehát a VII. rendes közgyűlésnek a legjobb sikert kívánom.

A közgyűlés dr. Echer Mihály előadása alapján egyhangu határozata képen kimondta a következőket:

A központi küldöttségnek önök elé terjesztett javaslata a következőleg hangzik:

Az osztrák közjegyző egylet VII. közgyűlése kijelenti, hogy:

I. A közjegyzőség helyzete a kartársaknak az igazságszolgáltatás és jogforgalom céljainak szentelt, s a legéberebb kötelességérzettől áthatott, közel 50 éves buzgó tevékenysége daczára igen komoly, s a közjegyzőknek törvényszerűleg megállapított hivatásos működése úgy a bírósági szervezeti törvények, valamint a bírósági irodáknak az ügyvitelről szóló rendeletben többféle tekintetben kibővített illetékessége, nemkülönben a közigazgatási hatóságok különböző rendelkezései által aggasztóan korlátozottnak mutatkozik.

II. Azon meggyőződéstől áthatva, hogy a közjegyzőség az igazságszolgáltatás és jogforgalomra nézve sürgősen szükséges, az állam és a nagy közönség érdekeinek egyaránt szolgáló jogintézménynek bizonyult, melynek kiképzése egy egészséges jogélet folyton haladó fejlődésénél fogva felette szükségesnek mutatkozik, az osztrák közjegyző egylet VII. közgyűlése kijelenti, hogy a közjegyzői intézmény továbbfejlesztése nem az elvi alapok, melyeken a közjegyzőség Ausztriában nyugszik, teljes felforgatásában, különösen nem annak államosításában, hanem csak a meglévőnek fokozatos szervi kifejlesztésében lelhető fel.

III. Sürgősen szükséges reformoknak ismertettek fel különösen:

a) Lehetőleg szigorú elválasztása a közjegyző hivatásszerű működési körének a bíróságok és ügyvédségtől;

b) kiterjesztése a közjegyzői kényszertörvénynek (törvény 1871 július 25-ikéről, bir. törv.-tár 76 sz.) azon terjedelemben, a melyben az új német polgári törvénykönyv szerződések érvényességét a bírósági vagy közjegyzői felvételtől teszi függővé;

c) czélszerű kiegészítése és megváltoztatása a fennálló 1871. július 25-iki közjegyzői rendtartásnak.

1. A közjegyzőknek közjegyzői okiratok felvétele körüli ügyködéséről szóló határozmányoknak az oly okiratok felvételét előmozdító és megkönnyítő módon való megváltoztatása által; a közjegyző által vezetendő ügykönyvek és ügykimutatások egyszerűsítése és ama kimutatások és mutatók megszüntetése által, amelyek az eddigi tapasztalatok nyomán értékteleneknek bizonyultak, mint: közadósok- és gondnoksági kimutatások és lajstrommásolatok; az érvényben levő közjegyzői rendtartás 54. §-ának világos és czélszerű fogalmazása azon czélből, hogy a közönség érdekeit sértő s a közjegyzők és ügyvédek közt oly gyakran felmerülő, a közjegyzői kényszernek alávetett okiratokra nézve az alakszerűségek alkalmazására vonatkozó illetékességi összeütközéseknek eleje vétessék.

2. Meghosszabbítása közjegyzői állás elnyeréséhez szükséges kizárólagos közjegyzői gyakorlatnak ugyanoly időtartamra, mint az ügyvédségnél, azaz négy évre, azon határozmánnyal, hogy abból legalább két év az ügyvédi gyakorlatba beszámítható legyen.

3. A közjegyzőjelöltek karának az ezen közjegyzői segéd-munkások jelentőségének és műveltségének megfelelő alakban való szerves beillesztése által, azoknak a közjegyző felelőssége mellett való önálló ügyködéseknel leendő alkalmazásának megállapítása által.

4. A fegyelmi elbánásról szóló intézkedések reformja által oly irányban, mely a közjegyzői kar méltóságának és az önálló állásnak megfelel.

5. A közjegyzői biztosítékok és a közjegyzői díjszabásról szóló határozmányok czélszerű revíziója által.

d) A közjegyzőknek birói megbizotti minőségben való alkalmazásának szabályozása az 1854. évi aug. 9-iki (208. sz. bir. törv.-tár.) császári patensnek és a közjegyzői rendtartásnak a birói megbizotti díjszabásról szóló 13. fejezetének czélszerű megváltoztatása:

1. A közjegyzőknek birói megbizottakként való alkalmazása

terjedelmének és módjának szabályozása által oly irányban, hogy az szigorú törvényes intézkedések szerint függetlenül a birói belátástól történjék.

2. A hagyatéki tárgyalásról szóló határozmányok egyszerűsítése, az írásbeli hagyatéki tárgyalásmód megszüntetése, a tisztán constitutív tárgyalási actusoknak a közjegyzőkhöz, és az összes illetékek kiszabásának a pénzügyi hatóságokhoz való utalása, a hagyatéktügyekben a birói befolyásnak vitás incidens esetek eldöntésére, az örökjog elismerésére és a hagyaték beszavatolására való korlátozása által.

3. A közönség érdekeit szem előtt tartó, tiszta és olcsó értékdijszabásnak behozatala által úgy, hogy ez által a hagyaték tárgyalási költségek úgy a közönség, mint a közjegyző érdekeinek megfelelő módon szabályoztassanak.

e) A közjegyzőknek a csődrendtartás reformjánál, különösen államilag alkalmazott bizalmi közegekként az ugynevezett „előcsőd“ behozatalánál a korábban fennállott egyezségi eljárás analogiája szerint törvényes hatáskörrel való felruházása.

7) A közjegyzők törvényileg megállapított hatáskörének védelme a zugirászattal, és egyéb jogosulatlan íráskészítőkkal, valamint a közigazgatási hatóságok különböző rendeleteivel szemben.

A később történekről jövő számunkban fogunk jelentést tenni.